

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 8 kwietnia 2011 r.

**Pani
Katarzyna Michalska-Bochynek
Kierownik Finansowy
Sądu Rejonowego
w Jeleniej Górze**

LWR-4100-03-02/2011
P/10/008

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła w Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze, dalej zwanym Sądem, kontrolę w zakresie wykonania budżetu państwa w 2010 r. w części 15/07.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 1 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Kierownik niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie budżetu państwa w 2010 r. w części 15/07 w zakresie realizacji dochodów i wydatków. Wskazana ocena badanej działalności wynika z ustaleń i ocen częściowych zaprezentowanych poniżej.

1. W 2010 r. dochody budżetowe Sądu wyniosły 6.920,0 tys. zł i były wyższe o 944,0 tys. zł (15,8 %) od dochodów planowanych na ten rok w wysokości 5.976,0 tys. zł i o 664,0 tys. zł (10,6 %) od dochodów zrealizowanych w 2009 r. wynoszących 6.256,0 tys. zł.

Główne źródło dochodów stanowiły wpływy z tytułu kosztów i opłat sądowych (§ 069) w kwocie 5.000,0 tys. zł, stanowiące 72,2 % dochodów ogółem. Na pozostałą kwotę dochodów złożyły się wpływy uzyskane z grzywien, mandatów i kar pieniężnych od ludności (§ 057) w wysokości 1.697,0 tys. zł (24,5 %), wpływy z usług (§ 083) w wysokości 137,0 tys. zł (1,9 %) oraz wpływy z tytułu różnych dochodów (rozliczenia z lat ubiegłych) w wysokości 86,0 tys. zł (1,2 %). W porównaniu do 2009 r. wykonanie dochodów z tytułu kosztów i opłat sądowych było wyższe o 401 tys. zł, tj. o 8,7 %, natomiast dochody uzyskane z grzywien, mandatów i kar pieniężnych od ludności były wyższe o 212,0 tys. zł, tj. 14,3 %.

Dochody uzyskane przez Sąd w 2010 r. odprowadzono na rachunek budżetu państwa w pełniej kwocie i w terminach określonych w § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych¹.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. należności Sądu pozostałe do zapłaty wynosiły 2.508,6 tys. zł, w tym zaległości netto 1.763,1 tys. zł. Wymieniona kwota zaległości netto była niższa od kwoty zaległości netto na koniec 2009 r. o 207,0 tys. zł (9,0 %). W 2010 r. Sąd zastosował ulgi w spłacie należności na łączną kwotę 1.331,4 zł, tj. o 161,2 tys. zł (13,8 %) większą niż w 2009 r., z tego umorzył kwotę 228,5 zł, tj. 33,5 tys. zł mniejszą niż w 2009 r. (12,8%).

Przypisów należności dokonano w kwotach wynikających z prawomocnych orzeczeń sądu. W 4 sprawach na 16 zbadanych stwierdzono jednak przekroczenie 14 dniowego terminu dokonania przypisu od uprawomocnienia się wyroku, co naruszało postanowienia § 357 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych².

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wydatków w 2010 r. Zrealizowane wydatki w kwocie 16.014,0 tys. zł stanowiły 100,0 % planu wydatków po zmianach i 105,0 % wydatków 2009 roku.

W strukturze wydatków zrealizowanych w ramach jednego działu klasyfikacji budżetowej (755 wymiar sprawiedliwości) dominowały środki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w łącznej kwocie 11.721,1 tys. zł, co stanowiło 73,2 % wydatków ogółem. Przeciętne zatrudnienie w 2010 r. wyniosło 172 osoby i było wyższe o 2,48 osoby w stosunku do 2009 r.

¹ Dz. U. z 2008 r. Nr 11, poz. 69

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie kształtowało się na poziomie 4.904,0 zł i było wyższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia 2009 r. o 205,0 zł.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia obowiązujący w Sądzie system rachunkowości i kontroli wewnętrznej. Zasady rachunkowości, dalej zwane „zasadami” przyjęte zarządzeniem Kierownika Finansowego Sądu³, zawierają elementy wymienione w art. 10 ust. 1, 2 i 3. Zakładowy plan kont ustala wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Szczegółowa ewidencja kont umożliwiła sporządzanie sprawozdań. Ostateczne otwarcie i zamknięcie ksiąg rachunkowych nastąpiło 12 marca 2010 r., tj. stosownie do wymagań art.12 ust. 4 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości, dalej zwanej UoR w dniu przyjęcia sprawozdania finansowego za 2010 r. Księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald wymienione w treści art. 13 ust. 1 UoR. Księgi rachunkowe są oznakowane i przechowywane w sposób wymagany przepisem art. 13 ust. 4 i ust. 5 UoR. Komputerowe zapisy księgowe, stosownie do art. 14 ust. 4 UoR, posiadają automatycznie nadany numer pozycji, pod którym zostały wprowadzone do dziennika, a także dane pozwalające na ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu. Według dyspozycji art. 10 ust. 1 pkt 4 UoR w Sądzie ustalono zasady ochrony i zabezpieczenia danych, w tym archiwizacji baz oraz przenoszenia treści ksiąg na inny komputerowy nośnik danych.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 UoR do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Przyjęta przez Sąd przedmiotowa regulacja, opisana w punktach 21 – 26 „zasad” (i praktyka), odbiega od wymagań ww. art. 20 ust. 1 UoR. Odstępstwo to polega na wprowadzaniu do ksiąg rachunkowych danego okresu sprawozdawczego zdarzeń nie według rzeczywistej daty operacji gospodarczej a (na podstawie polecenia księgowania) według daty księgowania i jest konsekwencją opóźnień powstałych podczas przekazywania dokumentów między merytorycznymi wydziałami Sądu a jego Oddziałem Finansowym. Z punktu widzenia zakresu danych zawartych w komputerowych zapisach księgowych, ewidencja zawiera dane wymagane art. 23 UoR, z zastrzeżeniem, że w polu właściwym dla daty operacji gospodarczej wprowadzana jest data, różna od rzeczywistej daty operacji gospodarczej. Księgi rachunkowe Sądu są prowadzone na bieżąco i są sprawdzalne – spełniają wymagania odpo-

² Dz. U z. 2007 r. Nr 38, poz.249

³ Zarządzenie nr 2/2010 Kierownika Finansowego Sądu z 26 lutego 2010 r.

wiednio art. 24 ust. 5 i art. 24 ust. 4 UoR. Dziennik, stosownie do przepisu art. 14 ust. 1 UoR, umożliwi uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald.

4. W celu oceny poprawności formalnej dowodów księgowych oraz zapisów księgowych (badanie zgodności) jak również oceny rzetelności ksiąg rachunkowych (badanie wiarygodności) przeprowadzono badanie przy pomocy programu informatycznego, Pomocnik Kontrolera wersja PK 5.0. Stosując statystyczny dobór próby metodą losowania monetarnego MUS, wybrano 141 dowodów o wartości 1.797,8 tys. zł.

W wyniku badania w zakresie wiarygodności sprawozdawczości bieżącej i rocznej wydano oceną negatywną. Poprawność formalną dowodów oraz zapisów księgowych również oceniono negatywnie. Oceny negatywne wynikały z przyjmowania niewłaściwych dat dokonywania operacji gospodarczych (81,6 % przypadków objętych badaniem) oraz z zaliczania ich – wpływając na sprawozdawczość miesięczną i roczną – do niewłaściwych okresów sprawozdawczych (7,8 % przypadków). Przyczyny ww. nieprawidłowości mające wpływ na sprawozdawczość (miesięczną w wysokości 7.645,35 zł i roczną w wysokości 1.903,20 zł) polegające na niesprawnym obiegu dokumentów między wydziałami merytorycznymi a działem finansowo – księgowym oraz korzystaniu w Sądzie z programu informatycznego dopuszczającego brak kontroli sekwencji dat, Sąd wyeliminował jeszcze w trakcie kontroli NIK.

Prezes Sądu, zarządzeniem w sprawie zasad kierowania zarządzeń o wypłacie należności⁴ w związku z postanowieniami sądu wprowadził mechanizmy dyscyplinujące wydziały merytoryczne Sądu i jednocześnie umożliwiające monitorowanie błędów w dokumentacjach stanowiących podstawę rozliczeń księgowych, w tym podejmowanie przez kierownictwo Sądu właściwych decyzji celem ich wykluczenia.

Kierownik Finansowy Sądu, pismem do Zakładu Projektowania Systemów Komputerowych (właściciel programu komputerowego wykorzystywanego w Sądzie) reklamującym program F-K OrCom+, podjęła działania w celu zapewnienia poprawnego księgowania sekwencji dat, w tym szczególnie daty operacji gospodarczej, eliminując nieprawidłowości w zakresie prawidłowej ewidencji księgowej i sporządzanej na jej podstawie sprawozdawczości budżetowej.

⁴ Zarządzenie 02/2011 Prezesa Sądu z 07 marca 2011 r.

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do prawidłowości i rzetelności sprawozdań budżetowych sporządzonych na podstawie prowadzonej ewidencji księgowej w odniesieniu do sprawozdań Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych na koniec 2009 r. oraz Rb-N o stanie należności. NIK, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia prawidłowość i rzetelności sprawozdania rocznego Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa.

5. W 2010 r. Sąd dokonywał wydatków z zastosowaniem ustawy z 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych⁵. Spośród 37 zamówień publicznych o łącznej wartości 2.740,6 tys. zł szczegółowym badaniem objęto 3 zamówienia o łącznej wartości 2.342,0 tys. zł, których wartości jednostkowa przekraczała kwotę 14 tys. Euro. Badanie nie ujawniło występowania wydatków nielegalnych, niecelowych bądź niegospodarnych.

Zgodnie z ustawą z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶ w 2010 r. w Sądzie sporządzono roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach. Dokonywano oceny tych zamówień, opracowano plan rzeczowo-finansowy i procedurę dokonywania zamówień.

Wobec, podjęcia w trakcie kontroli NIK, przez Panią Kierownik działań, eliminujących powstawanie nieprawidłowości w prowadzonej w Sądzie ewidencji księgowej, w tym wpływających na sprawozdawczość budżetową, NIK odstąpiła od sformułowania wniosków pokontrolnych

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Kierownik, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Kierownik prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

⁵ Dz. U. z 2007 r., nr 223, poz.1655 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.